



ภาคผนวกที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 9 แห่ง (ข้อมูลจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2558)

1. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยน้ำดิบ ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ณ บริเวณสองฟากฝั่งน้ำแม่ทา อันเป็นถิ่นอาศัยของชาวพื้นเมือง และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งบุกรุกทำลายป่า เพื่อการเกษตรกรรม เช่น การทำนา การปลูกพืชทอง และการปลูกข้าวโพดอ่อน ส่งจำหน่ายให้แก่โรงงาน เกษตรกรจึงมีรายได้ค่อนข้างต่ำ และมีสภาพความเป็นอยู่ไม่ดีเท่าที่ควร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ จึงเริ่มต้นขึ้นในรูปโครงการหลวงพัฒนาภาคเหนือ เมื่อปี พ.ศ. 2521 ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ขุนแม่ทาเหนือ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยตั้งขึ้นบนพื้นที่ 25 ไร่ ในเขตหมู่บ้านแม่ทาเหนือ ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่โครงการทั้งหมด 245 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมหมู่บ้านในความรับผิดชอบ 14 หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ส่งเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้ ป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกทำลายป่า

สถานที่ตั้ง

ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 520-1,250 เมตร เป็นป่าดิบเขาไม่ผลัดใบ และป่าเบญจพรรณ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 520 เมตร ลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทรายละเอียด มีค่า pH 4-6

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิต่ำสุด 9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 42 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,236 มิลลิเมตร/ปี

หมู่บ้าน และประชากร

ประชากร ประกอบด้วยเผ่ากะเหรี่ยง 521คน และคนพื้นเมือง 6,963 คน รวม 7,484 คน คิดเป็น 1,922 ครัวเรือน ในพื้นที่ 14 หมู่บ้าน 19 หย่อมบ้าน นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ บางส่วนนับถือผี

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการแม่ทาเหนือ

เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพ การสร้างความเข้มแข็ง และการพึ่งพาตนเองของชุมชน การฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการบริหารจัดการ เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการบูรณาการกับหน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ของชุมชนด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

การดำเนินงาน

งานสาธิตการปลูกพืช งานทดสอบการปลูกเสาวรสหวาน สาธิตการเลี้ยงสัตว์ กระบือ และสุกร กระต่าย ไก่ฟ้าคอแหวน

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพภาคการเกษตร งานพัฒนา และส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืช จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ พืชผักปลอดภัย ผักอินทรีย์ สมุนไพร และไม้ผล และด้านการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ กระบือนม กระต่าย ไก่สามสายเลือด สุกร และไก่ฟ้าคอแหวน

ผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ถือว่าประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาอาชีพการเกษตร แก่เกษตรกรส่วนหนึ่งให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีรายได้ที่ดี และมั่นคง ถึงแม้จะไม่ครอบคลุม ทุกหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ ซึ่งมีจำนวนมาก คือ 14 หมู่บ้าน กระจายอยู่ใน 3 ตำบล ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 จะมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่า และสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกผัก ภายใต้ระบบ GAP, GLOBAL GAP และผักอินทรีย์กลุ่มเดิมโดยการปรับปรุง และรักษา คุณภาพของผลผลิตควบคู่ไปกับการส่งเสริม และสนับสนุนการปลูกพืชในหมู่บ้านใหม่ ได้แก่ กาแฟอาราบิก้าที่หมู่บ้านแม่ออง และหมู่บ้านขุนทา ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเหมาะสม ซึ่งขณะนี้ได้ เข้าไปจัดทำแปลงสาธิตระบบการปลูก และเพาะกลักรองรับไว้แล้ว รวมทั้งการส่งเสริม และสนับสนุน กิจกรรมของกลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเยาวชน และกลุ่มอนุรักษ์ ตลอดจนการปรับปรุงการบริหาร จัดการภายในศูนย์ฯ และกลุ่มศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว

ประวัติความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมราษฎรชาวเขาในพื้นที่บ้านใหม่สามัคคีเมื่อปี พ.ศ.2523 และทรงพระกรุณาฯ รับหมู่บ้านแห่งนี้ไว้ในกรอบของโครงการหลวง ต่อมาได้จัดตั้งขึ้นเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวขึ้น เพื่อช่วยเหลือชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยภูเขาในพื้นที่ โดยมีหมู่บ้านที่รับผิดชอบ คือ หมู่บ้านหนองเขียว หมู่บ้านลัวะ หมู่บ้านหนองวัวแดง หมู่ที่ 12 และหมู่บ้านใหม่สามัคคีอำเภอป่าสักและคะฉิ่น หมู่ที่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยราษฎรในพื้นที่ เนื่องจากชาวเขาเหล่านี้ดำรงชีวิตอยู่อย่างแร้นแค้นและยากจน อีกทั้งเรื่องของสุขภาพอนามัยขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กเล็กๆ ส่วนใหญ่ต้องเป็นโรคขาดสารอาหาร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวได้เริ่มต้นดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเขาเหล่านี้ และด้วยความร่วมมือจากสำนักงานป่าไม้เขตจังหวัดเชียงใหม่ กรมพัฒนาที่ดินเข้าดำเนินการทำไม้เศรษฐกิจ และไม้พื้น การบุกเบิกพัฒนาพื้นที่ และการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร เพื่อทำการเกษตรอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

สภาพทั่วไป

ตั้งอยู่ที่บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 14 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีพิกัด E495447 N2180924 จำนวนพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 30 ตารางกิโลเมตรหรือ 18,750 ไร่ (เป็นพื้นที่ศูนย์ฯ 0.6 ตารางกิโลเมตร หรือ 374 ไร่) ระยะทางจากเชียงใหม่ถึงศูนย์ฯ หนองเขียว 113 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางโดยรถยนต์ 2.30 - 3 ชั่วโมง เป็นถนนลาดยาง

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดและลอนชัน มีความลาดชันประมาณ 2-8% พื้นที่ทั่วไปมักพบหินปูนโผล่ขึ้นมา และมีหลุมยุบเป็นแห่งๆ ถูกโอบล้อมด้วยภูเขาหินปูน ไม่มีลักษณะของลำธาร และแหล่งน้ำให้อุปโภคบริโภค จะมีแต่น้ำซับปรากฏเป็นหย่อมๆ ซึ่งมีปริมาณน้ำไม่มากพอสำหรับใช้ทำการเกษตร จึงต้องจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม สำหรับลักษณะพื้นที่ภายในศูนย์ฯ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 750 เมตร

ลักษณะดิน

ชุดดินหลักเป็นดินชุดปากช่อง (Pakchong,pe) ซึ่งจะมีทั้งแบบดินชุดปากช่องที่มีหินปูนอยู่ (Pakchong Stony phase,pe-st) และดินชุดปากช่องที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด (Pakchong,undulatingphase, pe-b) ดินชุดนี้อยู่ในบริเวณที่มีความลาดชัน 2-8 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกถึงลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียว หรืออาจจะมีเนื้อดินเหนียวมาก สีของดินเป็นสีน้ำตาลแดง ดินมีการระบายน้ำดี มีการซึมซับน้ำได้พอประมาณ การชะล้างที่ผิวหน้าดินปานกลางจนถึงเร็ว ดินบนมี pH 6.0-7.0 (ความลึก 0-30 เซนติเมตร) ดินล่างมี pH 5.0-6.0 (ความลึกมากกว่า 30 เซนติเมตร) ดินบนมี P ที่เป็นประโยชน์ได้ปานกลาง K ที่เป็นประโยชน์ได้สูงมาก ในดินล่างมี P ที่เป็นประโยชน์ได้ต่ำ มี K ที่เป็นประโยชน์ได้สูงมาก สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายมีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ระหว่าง pH 4.5-5.5

ลักษณะภูมิอากาศ

เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในภูมิอากาศเขตร้อน และมีฝนปานกลาง อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 16.48 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 27.64 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,862 มิลลิเมตรต่อปี

โครงสร้างพื้นฐาน

หมู่บ้านที่ศูนย์ฯ ดูแลอยู่มีไฟฟ้าใช้ทั้ง 5 หมู่บ้าน มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีระบบประปาหมู่บ้าน โดยใช้น้ำจากแหล่งน้ำ ห้วยเย็น และ ผาแดง

ประชากร

มีหมู่บ้านที่อยู่ในความดูแลของศูนย์ฯ จำนวน 2 หมู่บ้าน 5 กลุ่มบ้าน มีประชากร 4,101 คน 760 ครัวเรือน จำนวนชาวเขา 4 เผ่า

การศึกษา

ราษฎรส่วนใหญ่จะส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนในพื้นที่จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านหนองเขียว (ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น) และมีโรงเรียนข้างเคียงพื้นที่ 2 โรงเรียน (ระดับประถมศึกษา 1 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน) มีศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน 2 ศูนย์

การสาธารณสุข

ราษฎรส่วนใหญ่มีสุขภาพอนามัยดี โดยมีสาธารณสุขชุมชนในหมู่บ้าน และมีสถานอนามัยในหมู่บ้านข้างเคียง แต่สภาพความเป็นอยู่ของราษฎรยังไม่ถูกสุขลักษณะ

การประกอบอาชีพ

ส่วนใหญ่ราษฎรในพื้นที่จะประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักรองลงมา ได้แก่ รับจ้าง

รายได้

โดยเฉลี่ยราษฎรมีรายได้จากการทำการเกษตรและรับจ้าง ประมาณ 35,000 บาท ต่อครอบครัว/ปี ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่ยากจน

การถือครองที่ดิน

ราษฎรส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมพัฒนาที่ดิน (ศูนย์ปฏิบัติการโครงการหลวงภาคเหนือ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6) ได้เข้ามาช่วยบุกเบิกพัฒนาพื้นที่ เพื่อจัดสรรให้ราษฎรทำการเพาะปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ เป็นพื้นที่อยู่อาศัย 704 ไร่ (3.190 เพอร์เซ็นต์) พื้นที่ทำการเกษตร 13,128 ไร่ (59.497 เพอร์เซ็นต์) พื้นที่สาธารณะ 20 ไร่ (0.091 เพอร์เซ็นต์) พื้นที่ป่าไม้ และภูเขา 8,197 ไร่ (37.149เพอร์เซ็นต์)

ผลผลิตทางการเกษตร

1. พืชผัก ได้แก่ พริกทองญี่ปุ่น พริกทองสีขาว พริกบัตเตอร์นัท คื่นช่ายยอดดอยคำ มะเขือม่วง ก้านเขียว ผักกาดขาวปลีพื้นที่รวม 69 ไร่ เกษตรกรได้รับการส่งเสริม 64 ราย
2. ไม้ผล ได้แก่ มะม่วง อะโวคาโด มีพื้นที่ปลูกไม้ผลรวม 377 ไร่ เกษตรกรได้รับการส่งเสริม 172 ราย
3. พืชไร่ ได้แก่ ข้าวไร่ ถั่วอะซูกิ ถั่วพุ่มดำ ถั่วขาว ถั่วลิสง ข้าวฟ่าง มีพื้นที่รวม 1,104 ไร่ เกษตรกรได้รับการส่งเสริม 269 ราย
4. ไม้ดอก ได้แก่ วานสัทศ (ผลิตหัว) พื้นที่ปลูก 2.5 ไร่ เกษตรกรได้รับการส่งเสริม 12 ราย
- 5.

พื้นที่ทำการเกษตร

มีการพัฒนาพื้นที่ เพื่อการเกษตรโดยสำนักงานพัฒนาที่ดินที่สูงทำการเปิดพื้นที่ทำกินให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านบริวารของศูนย์ฯ ดังต่อไปนี้

- ปี 2530-2532 ได้จัดทำระบบพื้นที่ทำกินให้หมู่บ้านหนองเขียวเผ่ามูเซอ จำนวน 950 ไร่
- ปี 2534-2535 ได้จัดทำระบบพื้นที่ทำกินให้เกษตรกรบ้านลัวะหนองเขียวใหม่สามัคคี อีโก้ จำนวน 609 ไร่
- ปี 2536 ได้จัดทำระบบพื้นที่ทำกินให้เกษตรกรบ้านหนองวัวแดง มูเซอ จำนวน 596 ไร่

- ปี 2538 ได้จัดทำระบบพื้นที่ทำกินให้เกษตรกรบ้านใหม่สามัคคี คะฉิ่น บ้านรินหลวง จำนวน 400 ไร่

- ปี 2543 ได้จัดระบบพื้นที่ทำกินให้เกษตรกรบ้านใหม่ อีก่อ คะฉิ่น จำนวน 400 ไร่ และได้มีการจัดทำระบบพื้นที่ทำกินไว้ก่อนที่ทางศูนย์ฯหนองเขียวเข้าดำเนินการไว้แล้ว จำนวน 400 ไร่

พื้นที่ป่า

เป็นป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรประมาณ 2,000 ไร่ สาเหตุที่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เนื่องจากการขยายครอบครัวของเกษตรกรบุกรุกพื้นที่เพื่อขายให้นายทุน และรับจ้างนายทุนบุกรุกเพื่อการถือครอง



3. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม

ประวัติความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ.2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ ที่หมู่บ้านวังดิน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่บนดอยมีหอคอยติดกับลำน้ำกก ห่างจากชายแดนไทย-พม่า ราว 10 กิโลเมตร ทรงทอดพระเนตรเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่ล้าหลัง และขัดสนของราษฎร อีกทั้งเป็นจุดล่อแหลมทางชายแดน สมควรให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม จึงจัดตั้งขึ้นในเดือน 2526 โดยอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เป็นองค์ประธานที่ประชุม และได้มีการนำปัญหาโครงการอาสาพัฒนาวังดิน-หมอกจ๋าม ขึ้นพิจารณา และในที่สุดทรงยอมรับให้โครงการนี้เข้าเป็น “ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม ” โดยรับเงินทุนสนับสนุนจากมูลนิธิโครงการหลวงตั้งแต่นั้นมา โดยเริ่มดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมด้านพืชผักเป็นลำดับแรก ต่อมาได้ทำการขยายผลการดำเนินงานไปในด้านพืชไร่ และไม้ผล จนสามารถดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 10,528 ไร่

สถานที่ตั้ง

ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขา สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 500 เมตร ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีค่า pH ที่ 4.8 – 6.00

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 37 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 7 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 1,300 มิลลิเมตร

หมู่บ้าน และประชากร

ประกอบด้วย คนเมือง 1,047 คน คนไทยใหญ่ 2,020 คน คนไทยลื้อ 286 คน กระเหรี่ยง 2,129 คน ลีซอ 1,052 คน จีนฮ่อ 2,639 คน มูเซอ 2,132 คน เย้า 55 คน อาข่า 1,136 คน ไทยเขมม 303 คน ในพื้นที่ 9 หมู่บ้าน 15 หย่อมบ้าน นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ ผี และนับถือบรรพบุรุษ

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการแม่จาม

1. เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางด้านวิชาการ และเทคโนโลยีด้านการเกษตร และนอกภาคการเกษตร เพื่อใช้ประกอบอาชีพอย่างน้อยให้มีรายได้พอกิน
2. เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรได้รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ และป่าไม้ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน
3. เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนสร้างความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้

การดำเนินงาน

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ภาคการเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืช ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล และพืชไร่ มีผลผลิตเช่น แตงกวาญี่ปุ่น มะเขือม่วงก้านเขียว พักทองญี่ปุ่น เห็ดหอม นอกภาคการเกษตร งานหัตถกรรม ได้แก่ การทอผ้า ผ้าปักอาข่า การเจียรไนพลอย งานท่องเที่ยว ล่องเรือ งานแปรรูปผลผลิต ได้แก่ การแปรรูปบุก

งานส่งเสริมไม้ผล โครงการหลวงหมอกจามได้ส่งเสริมอาชีพการปลูกไม้ผลให้เกษตรกรในพื้นที่ โดยมีมะม่วงสายพันธุ์ดีจากต่างประเทศ เช่น ปาล์มเมอร์ อาร์ทูอิทู เออร์วิน นวลคำ และเสาวรสรับประทานสด ไม้ผลต่างๆ เหล่านี้นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชม และเลือกซื้อเป็นของฝากได้ที่หมู่บ้านท่ามะแกง บ้านห้วยส้าน บ้านเมืองงาม บ้านสบงาม และบ้านใหม่หมอกจาม

งานส่งเสริมพืชไร่ โครงการหลวงหมอกจามยังเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วแดงหลวง ที่มีคุณภาพ

ผลการดำเนินงาน

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจาม ได้ทำการส่งเสริมกิจกรรมทั้งในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร ซึ่งกิจกรรมภาคการเกษตร มีดังนี้

(1) การส่งเสริมปลูกพืชผัก ได้แก่ มะเขือม่วงก้านดำ แตงกวาญี่ปุ่น พักทองญี่ปุ่น พักทองสีส้ม พักทองสีขาว มะระขาว มะระหยก ถั่วแขก มันฝรั่ง พักประดับ ตะไคร้ และผักบัตเตอร์นัต จำนวนเกษตรกร 80 ราย พื้นที่ 130 ไร่ 10 โรงเรือน มูลค่าผลผลิต 2,957,635 บาท

(2) งานส่งเสริมเห็ดหอม จำนวนเกษตรกร 10 ราย 10 โรงเรือน มูลค่าผลผลิต 490,011 บาท

(3) การส่งเสริมไม้ผล ได้แก่ มะม่วงนวลคำ มะม่วงพันธุ์อาร์ทูอิทู มะม่วงพันธุ์เออร์วิน มะม่วงพันธุ์ปาร์มเมอร์ และเสาวรสหวาน จำนวนเกษตรกร 57 ราย พื้นที่ 180 ไร่ มูลค่าผลผลิต 1,183,155 บาท

(4) การส่งเสริมพืชไร่ ได้แก่ ข้าวไร่ ถั่วแดงหลวง และถั่วเหลืองผิวดำ จำนวนเกษตรกร 15 ราย พื้นที่ 80 ไร่ มูลค่า 77,151 บาท

กิจกรรมนอกภาคการเกษตร มีดังนี้ (1) กลุ่มท่าเรือ จำนวนเกษตรกร 10 ราย มูลค่า 279,500 บาท (2) กลุ่มทอผ้า จำนวนเกษตรกร 75 ราย มูลค่า 530,000 บาท (3) กลุ่มเจียรไนพลอย จำนวนเกษตรกร 8 ราย มูลค่า 411,200 บาท (4) กลุ่มบ้านพัก Home Stay จำนวนเกษตรกร 3 ราย มูลค่า 30,200 บาท (5) กลุ่มของชำร่วย จำนวนเกษตรกร 37 ราย มูลค่า 89,000 บาท



4. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง

ประวัติความเป็นมา

ปี พ.ศ. 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมราษฎรในพื้นที่แห่งนี้ ทรงทราบถึงความเดือดร้อน ที่อาชีพทำสวนเมี่ยงของราษฎรตกต่ำลง จึงทรงมีพระเมตตาพระราชทานค่าใช้จ่ายเป็นเงินประมาณ 300,000 บาท สำหรับก่อสร้างศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง บนพื้นที่ 60 ไร่ ในเขตหมู่บ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีหมู่บ้านในเขตความรับผิดชอบจำนวน 10 หมู่บ้าน ที่เป็นคนพื้นเมืองและชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์สาธิต และส่งเสริมการเพาะเห็ดหอม และกาแฟแก่เกษตรกรในพื้นที่ โครงการหลวงป่าเมี่ยงได้ทำการขยายผลการดำเนินงานไปในด้านการเพาะปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ จนสามารถดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยงมีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 75,506.25 ไร่ มีพื้นที่สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย 509 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 4,237 ไร่ ครอบคลุม 10 หมู่บ้าน ประชากรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจำนวน 873 ครอบครัว 2,249 คน

สถานที่ตั้ง

ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 650 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน พื้นที่มีความลาดชันประมาณ 30 % เป็นป่าดิบเขา มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำกวง แม่น้ำแม่หวาน และแม่น้ำแม่ตอน

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 15 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 35 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,680 มิลลิเมตรต่อปี

หมู่บ้าน และประชากร

ประกอบด้วย เผ่ากะเหรี่ยง และคนพื้นเมืองรวม 2,213 คน รวมคิดเป็น 873 ครอบครัว ในพื้นที่ 10 หมู่บ้าน 28 หย่อมบ้าน

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการป่าเมี่ยง

เพื่อจัดระบบการวางโครงสร้างแผนผังการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสมทางด้านการส่งเสริม และพัฒนาด้านคุณภาพและปริมาณของผลิตผล เพื่อพัฒนาด้านอาชีพ และเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ด้านการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ความเข้มแข็งด้านกลุ่มสหกรณ์ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ใกล้เคียง ใกล้เคียงป่า ใกล้เคียงธรรมชาติ

การดำเนินงาน

งานทดสอบสาธิตการปลูกกาแฟอาราบิก้า วานิลลา เฟิน กล้วยไม้ ไม้ผล ได้แก่ พลับ บัว ส้ม และลองกอง การทดสอบงานปศุสัตว์การเลี้ยงกระต่าย

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร งานพัฒนา และส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืช จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ พืชเครื่องดื่ม (กาแฟ อาราบิก้า) ไม้ผล (พลับ) ไม้ดอกไม้ประดับ (เฟินหนัง) กล้วยไม้ (ซิมบิเดียม) ดอกไม้แห้ง (กุตดอยและเฟินนาคราช) และด้านการเลี้ยงสัตว์ 1 ชนิด ได้แก่ กระต่าย

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีความร่วมมือในการปลูก การผลิตพืช และเลี้ยงสัตว์ให้ได้คุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด และการจัดการในรูปแบบของสหกรณ์ที่มีบทบาทในการทำงานร่วมกัน และพัฒนาในทุกๆ ด้านไปพร้อมๆ กัน โดยผลผลิตที่ส่งผ่านมูลนิธิโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ 2553 มีดังนี้ (1) ผลิตผลกาแฟ 119,389.5 กก. (2) ผลิตผลเฟินหนัง 24,760 ใบ (3) ผลิตผลเสาวรส 1,385 กิโลกรัม (4) ผลิตผลกระต่าย 555 ตัว (835.3 กิโลกรัม) (5) ผลิตผลเห็ดหูหนู 3,761 ถาด (6) ผลิตผลเห็ดนางรมดอย 4,061 ถาด (7) ผลิตผลเห็ดหอมสด 6,292 ถาด และเกษตรกรจะมีรายได้จากการขายผลผลิตในชุมชน (ผ่านตลาดโครงการหลวง) เป็นเงิน 10,500,510.50 บาท

5. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2522 ในเขตหมู่บ้านห้วยตอง ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเขาให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมด้านพืช ได้แก่ ไม้ผล, ไม้ดอก, และผักเป็นลำดับแรก ต่อมาได้ขทำการขยายผลการดำเนินงานไปในการเลี้ยงสัตว์ จนสามารถดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 1,460.50 ไร่ ครอบคลุม 12 หมู่บ้าน ประชากรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจำนวน 952 ครัวเรือน 4,477 คน

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาว จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 960-1,200 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบบริเวณหุบเขา ซึ่งเหมาะสมกับการทำนา ปลูกผัก และเป็นที่ลาดไหล่เขา ซึ่งเหมาะสำหรับการปลูกไม้ผล และพืชไร่

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิต่ำสุด 7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 37 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ย 22 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 1,400 มิลลิเมตร

หมู่บ้าน และประชากร

ประกอบด้วย ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง 4,503 คน เผ่าม้ง 180 คน รวม 4,683 คน มีทั้งหมด 952 ครัวเรือน ในพื้นที่ 7 หมู่บ้าน (12 หย่อมบ้าน) นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ และบางส่วนยังนับถือผี

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

1. เพื่อการทดสอบ และสาธิตการผลิตพืชและสัตว์บนพื้นที่สูง
2. เพื่อพัฒนา และส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร
4. เพื่อการฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม
5. เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนพื้นที่สูง

การดำเนินงาน

งานทดสอบ และสาธิตการปลูกพืช โครงการศึกษาระดับความเข้มข้นของแคลเซียมต่อการเกิดโรคปลายใบไหม้ในผักกาดหอมห่อ อิทธิพลของปุ๋ยอินทรีย์ต่อการเติบโตของผลผลิตเบบี้แครอท งานทดสอบพันธุ์เนคทาไลน์ จำนวน 105 ต้น ทดสอบการจัดการทรงพุ่มของมะเดื่อฝรั่ง งานสาธิตการปลูกเกล็ดจีน จำนวน 85 ต้น, ทดสอบพันธุ์ชาจีน

งานส่งเสริม การปลูกพืชผักเมืองหนาว ได้แก่ ผักกาดหอมห่อ แครอท ผักกาดขาวปลี เบบี้แครอท ผักกาดหวาน และบัตร์นัท ไม้ผล ได้แก่ พลับ งานส่งเสริมการผลิตไม้ดอก ได้แก่ แคลลาลี่ สีเหลือง จีบซอปปิลล่า ปักษาสวรรค์ มะเขือประดับ สนช่อดาว บัลลูนฟลาวเวอร์ บีโกเนียดอกใหญ่ กระถาง เปปเปอร์โรเมียกระถาง มังกรคาบแก้วกระถาง ยูคาลิปตัสกระถาง แกลดีโอลัส และลิลลี่

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ พนักงาน เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงาน เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของมูลนิธิโครงการหลวง ที่เป็นเทคโนโลยีที่พึ่งตนเองได้ โดยไม่ต้องนำเข้าผสมผสาน กับวิชาการด้านการจัดการที่อยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมควบคู่กับการรักษามาตรฐานการผลิตผลผลิตทางการเกษตรที่ดี อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน



6. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก้งน้อย

ประวัติความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเสด็จฯ เยี่ยมราษฎร ชาวเขาเผ่ามูเซอ บ้านแก้งน้อย ต.เมืองนะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2523 ทรงทราบถึงปัญหาของราษฎร ซึ่งคล้ายคลึงกับหมู่บ้านชาวเขาอื่น ๆ ทางภาคเหนือของประเทศ มีรายได้ส่วนใหญ่จากการปลูกฝิ่น และสามารถปลูกข้าวไรได้เพียงปีละครั้ง พื้นที่เพาะปลูกเริ่มให้ ผลผลิตต่ำ เนื่องจากปลูกพืชซ้ำที่เดิมมาเป็นระยะเวลาหลายปีติดต่อกันโดยมิได้บำรุงดิน และมีการ ชะล้างพังทลายของดิน ประกอบกับพื้นที่บริเวณนี้มีความลาดเทไม่สูงชันมากนัก และมีแหล่งน้ำที่สามารถจะทำการพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการอุปโภค และบริโภคในหมู่บ้าน และใช้ประโยชน์ เพื่อทำการเกษตรปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นรายได้ จึงทรงมีพระราชดำริ ที่จะช่วยเหลือราษฎรเหล่านี้ ต่อมาเดือนมีนาคม พ.ศ. 2523 หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ขณะนั้นดำรง ตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการหลวง จึงได้มอบหมายให้นายจิตติ ปันทอง และคณะอาจารย์ จากคณะเกษตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับสนองพระราชดำริดำเนินงานในโครงการหลวงแก้งน้อยขึ้น งบประมาณดำเนินการได้รับพระราชทานจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ตลอดมา และระหว่าง ปี พ.ศ. 2523-2532 โครงการได้รับการสนับสนุนในด้านการส่งเสริมการเกษตรที่สูงสมทบ จากกระทรวงเกษตร สหรัฐอเมริกา ช่วง ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ได้ช่วยสนับสนุนบุคลากร และงบประมาณบางส่วนด้านการ ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มเติมปัจจุบันงบประมาณบางส่วนได้รับจากมูลนิธิโครงการหลวง และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตในงานทดสอบ และสาธิตบางส่วน

สถานที่ตั้ง

บ้านแก้งน้อย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปคล้ายแอ่งกระทะล้อมรอบด้วยภูเขาที่ไม่สูงชันนัก ความสูง โดยทั่วไปจากระดับน้ำทะเลปานกลางอยู่ระหว่าง 950–1,300 เมตร ลักษณะดินบนที่ตอนส่วนใหญ่ เกิดจากหินแกรนิต ภูเขาไฟ หินปูน และหินตะกอนอื่นๆ ความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในระดับปานกลาง ดินมีสภาพเป็นกรดเล็กน้อย มีค่า pH ที่ 5.5–6.0

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 26.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 16.2 องศาเซลเซียส มีปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 1,545 มิลลิเมตร

หมู่บ้านและประชากร

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก้งน้อย มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 91.53 ตารางกิโลเมตร หรือ 57,210 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 2 หมู่บ้าน คือ บ้านแก้งน้อย หมู่ 2 และบ้านไชยา หมู่ 9 ประกอบด้วย

ทั้งหมด 12 หย่อมบ้าน คือ บ้านป่าบงใหม่ ป่าบงเก่า แม่แกนห้วยลึก ห้วยถ้ำ บ้านไทใหญ่ และบ้านไชยา (1-6) เป็นชนเผ่า มูเซอแดง มูเซอดำ ชนเผ่าจีนฮ่อ และไทยใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ และนับถือผีในบางกลุ่ม เนื่องจากแกนน้อยตั้งอยู่บนพื้นที่ห่างไกล ประกอบกับเป็นพื้นที่ รอยต่อชายแดนประเทศพม่า จึงทำให้แกนน้อยกลายเป็นเมืองปิด แต่หลังจากมีการก่อตั้ง โครงการหลวงความเจริญในด้านต่างๆ ก็เริ่มหลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกนน้อย

1. เพื่ออบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ และทักษะในการ ประกอบอาชีพที่เหมาะสมอย่างน้อยให้มีรายได้พอใช้
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสังคม การศึกษา สาธารณสุข และความเข้มแข็งของชุมชน
3. เพื่อพัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ และพัฒนาศูนย์ฯ ให้เป็น ศูนย์การเรียนรู้

งานวิจัยของโครงการ

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกนน้อยได้ดำเนินการวิจัย และทดลองโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้แก่เกษตรกรทำการเพาะปลูกต่อไป งานวิจัยที่ผ่านมาประกอบด้วย

- งานวิจัยเห็ดหอม ด้วยการเพาะปลูกในถุงพลาสติก โดยใช้วัสดุประเภทขี้เลื่อยไม้ไมยราพยักษ์ ทดแทนการใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพารา และไม้ก๊อที่มีราคาแพง และหาได้ยาก
- งานวิจัยแฟกมุลนิธิโครงการหลวง มีการทดลองขยายพันธุ์ภายในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง แกนน้อย และทดลองปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันวัชพืชในแปลงเพาะปลูก
- งานวิจัยพืชสมุนไพร เช่น ขมิ้นดำ ขมิ้นชัน ขมิ้นขาว เป็นต้น
- งานวิจัยแก้กฮวย ด้วยการนำกล้าพันธุ์จากสถานีโครงการหลวงอินทนนท์มาขยายพันธุ์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร
- งานวิจัยโหระพา ข้าวสาลี ถั่วแดงหลวง และถั่วขาว
- งานวิจัยไม้โตเร็ว และระบบวนเกษตร

งานส่งเสริมการปลูกพืช

- ส่งเสริมการปลูกพืชผักเมืองหนาว เพื่อการค้า ได้แก่ หอมญี่ปุ่น กระเทียมต้น ฟักทองญี่ปุ่น ผักกาดหอมใบแดง และผักกาดบัตเตอร์เฮด
- ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ได้แก่ บัวยง สาเล่ พลับ พลัม ท้อ แอปเปิ้ล และเสาวรส
- ส่งเสริมการปลูกพืชไร่ ได้แก่ ข้าวสาลี ลิ้นจี่ ถั่วแดงหลวง โหระพา กาแฟ และแก้กฮวย
- ส่งเสริมการปลูกไม้ดอก ได้แก่ แกลดิโอลัส

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย ดำเนินการสนับสนุนจัดหาเมล็ดพันธุ์ และแนะนำวิธีการปลูกที่ถูกต้อง การบำรุงรักษาดินด้วยการใส่ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้อง และการจัดจำหน่ายผ่านฝ่ายตลาดมูลนิธิโครงการหลวง นับได้ว่าเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับราษฎรได้ครบวงจร

งานด้านสัตวบาล

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย ได้ทดลอง และส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัวนม วัวพันธุ์พื้นเมือง ม้า เป็ด และไก่ โดยที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยจัดหาตลาด เพื่อส่งนมขายและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยได้สนับสนุนเป็ด และไก่บางส่วนเป็นอาหารกลางวันเด็กนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ครู-นักเรียน ร่วมกันจัดหาโรงเลี้ยงไก่ และเลี้ยงไก่ไปพร้อมๆ กันด้วย

งานปลูกป่า

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย ได้จัดแบ่งเขตเกษตรกรรมแยกออกจากเขตป่า และเขตต้นน้ำของหมู่บ้านไว้อย่างชัดเจน โดยได้ดำเนินงาน เพื่อการอนุรักษ์ด้วยการปลูกหญ้าแฝก และไม้โตเร็วได้แก่ กระถินไต้หวัน แพรกจีนัส และการบูรตามแนวระดับในพื้นที่บริเวณป่าต้นน้ำที่มีสภาพค่อนข้างเสื่อมโทรม ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วบนพื้นที่ประมาณ 30 ไร่ ที่บ้านห้วยถ้ำ ทั้งนี้ได้ให้ความรู้การปลูกป่าสาธิต และป่าชาวบ้านแก่ราษฎรไปพร้อมๆ กัน

ส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกในพื้นที่ของตนเอง ที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรมตลอดจนการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ผล ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นที่นับว่าเป็นการสร้างฝืนป่าคืนให้แก่ธรรมชาติได้อีกด้วยวิธีทางหนึ่งที่มีประโยชน์ให้แก่ทั้งเกษตรกร และประเทศชาติโดยรวม

งานพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย

- สำหรับกิจกรรมอนามัยพื้นฐาน ได้มีการจัดตั้งกองทุนยาประจำหมู่บ้านขึ้นจำนวน 5 หมู่บ้าน ซึ่งมีคณะกรรมการหมู่บ้านกองทุนยาเป็นผู้รับผิดชอบด้านการขาย อาสาสมัครจากคณะพยาบาลศาสตร์โรงพยาบาลสมหาราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ช่วยอบรมให้ความรู้ด้านการใช้ยา และรักษาพยาบาลราษฎรที่เจ็บป่วยด้วย

- จัดตั้งธนาคารข้าวขึ้น จำนวน 3 แห่ง คือ บ้านห้วยถ้ำ บ้านแม่แกน และป่าบางเก่า โดยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยได้จัดหาวัสดุเพื่อการดำเนินงาน

- สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปลูกพืช ได้ให้การสนับสนุนด้านพันธุ์ไม้ผลเมืองหนาวเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว และปุ๋ย สำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ได้ให้การสนับสนุนด้วยการแจกจ่ายลูกไก่ ลูกเป็ด พร้อมอาหาร

- การปรับปรุงระบบน้ำ เพื่อการบริโภคในหมู่บ้าน โดยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยให้การสนับสนุนอุปกรณ์ก่อสร้าง ได้แก่ ปูนซีเมนต์ เหล็กเส้น ลวดมัดเหล็ก ท่อน้ำ และอื่นๆ เพื่อจัดทำบ่อพักน้ำ

ผลการดำเนินการ

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อยได้พัฒนา และส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้กับเกษตรกร 662 ครอบครัว เพาะปลูกพืชผัก สมุนไพร ผักอินทรีย์ ไม้ดอก ไม้ผล กาแฟ และพืชไร่ สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ 6,203,209.85 บาท และส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร ได้แก่ การทอผ้า การเย็บผ้า และการแปรรูปผลไม้ให้กับเกษตรกร เกษตรกรมีรายได้เสริม 15,000 บาท และได้สนับสนุน และส่งเสริมการอนุรักษ์ดิน และน้ำ โดยจัดกิจกรรมร่วมกับเกษตรกรในการปลูกป่า และรักษาป่า และการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ เพื่อใช้ปรับปรุงดินรวมทั้งเป็นการลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคี และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การจัดกิจกรรม 5 ธันวาคมหาราช การจัดกีฬาเยาวชน และกีฬาชนเผ่า เป็นต้น



7. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ก่อตั้งขึ้นปี พ.ศ.2525 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังบ้านขุนวาง เป็นครั้งแรก ได้ทอดพระเนตรเห็นว่า บริเวณนี้ยังมีพืชเสพติดอยู่มาก ควรจะส่งเสริมการปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่มีรายได้ทัดเทียม หรือดีกว่าปลูกฝิ่นจึงรับสั่งให้หน่วยงานในพื้นที่ช่วยกันพิจารณา ปรับปรุง และพัฒนา มีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบจำนวน 7 หมู่บ้าน คือ บ้านขุนวาง บ้านปากกล้วย บ้านโป่งลมแรง บ้านโป่งน้อยเก๋ บ้านห้วยยาว และบ้านขุนแม่วาก โดยเริ่มดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมด้านไม้ผลเป็นลำดับแรก ต่อมาได้ทำการขยายผลการดำเนินงานไปในด้านไม้ดอก งานพัฒนา และส่งเสริมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป ปัจจุบันศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 499 ไร่ ครอบคลุม 7 หมู่บ้าน ประชากรที่ได้รับการพัฒนา และส่งเสริม จำนวน 380 ครัวเรือน 2,005 คน กิจกรรมที่ทำการส่งเสริมเกษตรกรรมที่ดังนี้

1. งานส่งเสริมพืชผัก ได้แก่ ถั่วลิสงเตาหวาน บร็อคโคลี่ บร็อคโคลี่ ต้นหอมญี่ปุ่น ผักกาดหวาน มะเขือเทศโครงการหลวง มะเขือเทศเชอร์รี่แดง เพนเนล พริกหวานสีเขียว และพริกหวานสีเหลือง
2. งานส่งเสริมไม้ดอก ได้แก่ ส่งเสริมการปลูกไม้ดอกเบญจมาศที่สำคัญของมูลนิธิโครงการหลวง ดอกแคลลาลี่ ดอกอะกาแพนทัส ดอกคาร์เนชั่น ปัจจุบันมีการผลิตไม้กระถาง มีงานผลิต และสาธิตการผลิตวานิลลา
3. งานส่งเสริมไม้ผล ได้แก่ งานส่งเสริมองุ่นดำไม่มีเมล็ด และกีวีฟรุท
4. งานส่งเสริมการปลูกชาจีน และการแปรรูปชาจีน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ได้ส่งเสริมเกษตรกรรมในพื้นที่ จนสามารถลดพื้นที่การบุกรุกป่าจากอดีตซึ่งเกษตรกรรมในพื้นที่ส่วนมากจะปลูกกะหล่ำปลี ใช้พื้นที่กว่า 333 ไร่ เมื่อทางศูนย์ฯ ขุนวาง ได้ส่งเสริมเกษตรกรรม โดยเปลี่ยนมาปลูกผักในโรงเรือนทำให้สามารถลดพื้นที่เพาะปลูกได้ถึงร้อยละ 80 สร้างรายได้ให้เกษตรกรมากขึ้นจนสามารถเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้

สถานที่ตั้ง

ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นภูเขาที่มีความลาดชันค่อนข้างสูง โดยสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,250 เมตร ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีค่า pH ที่ 5.5-6

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิสูงสุด 33 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 1 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 1,090 มิลลิเมตร/ปี ฝนจะเริ่มตกตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน

หมู่บ้านและประชากร

ประกอบด้วยเผ่าม้ง 916 คน และเผ่ากะเหรี่ยง 633 คน รวม 1,549 คน ในพื้นที่ 46.88 ตารางกิโลเมตร 7 หมู่บ้าน นับถือศาสนาพุทธ คริสต์มากที่สุด และมีบางส่วนนับถือผี

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง

1. เพื่อการพัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้แก่เกษตรกรชาวเขา ให้มีความเป็นอยู่ที่ดี
2. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษาป่าและแหล่งต้นน้ำ
3. เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ห่างไกลยาเสพติด

การดำเนินงาน

งานทดสอบสาธิต ผักแปลกใหม่ ได้แก่ บร็อกโคลินี เบบี้พวยเหียง ไม้ผล ได้แก่ องุ่นไร้เมล็ด พืช พลับ และกีวี่ ไม้ดอก ได้แก่ เบญจมาศ คาร์เนชั่น อะกาแพนทัส คาลาลี่ ไม้กระถาง และ วานิลลา

ผลการดำเนินงาน

จากการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ในปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมานั้น ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และสามารถส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่กว่า 240 ราย รายการที่มีการส่งเสริม ได้แก่ งานส่งเสริมไม้ดอกจำนวน 3 ชนิด งานส่งเสริมไม้ผลจำนวน 6 ชนิด งานส่งเสริมการปลูกผักจำนวน 13 ชนิด ทำให้เกษตรกรรายใหม่ที่ได้รับการส่งเสริมจากทางศูนย์ฯ มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามทางศูนย์ฯ ยังคงมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพผลผลิต จึงได้มีการปลูกพืชในระบบการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งเป็นการปลูกพืชในระบบกลุ่ม ที่ง่ายในการบริหารจัดการ และการลงทุน รวมทั้งยังมีการนำร่องการเพาะปลูกภายใต้มาตรฐาน ในด้านการทดสอบ และสาธิต ภายในศูนย์ฯ มีไม้ดอกจำนวน 7 ชนิด ไม้ผลจำนวน 2 ชนิด การเลี้ยงสัตว์จำนวน 3 ชนิด และวานิลลา 1 ชนิด มีผู้ให้ความสนใจติดต่อขอเข้าชมเป็นจำนวนมาก ทางศูนย์ฯ จึงได้จัดทีมวิทยากร เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ด้านงานพัฒนาสังคม และงานส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม มีการดำเนินงานด้านกิจกรรมกลุ่มต่างๆทั้งหมด 5 กลุ่มสมาชิกรวม 409 คน การดำเนินงานกิจกรรมฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีทั้งสิ้น จำนวน 3 กิจกรรม รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 106 ไร่ คิดเป็นจำนวนชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ 500 ราย ซึ่งงานพัฒนาสังคมฯ และงานกิจกรรมฟื้นฟูอนุรักษ์ฯ ทางศูนย์ฯ ก็ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดีเช่นกัน

8. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้พัฒนาอาชีพของประชากรชาวเขาหมู่บ้านแม่แฮ และหมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อพัฒนาชุมชนแบบผสมผสานบนพื้นที่สูง เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชาวเขา และนำผลจากการวิจัยเกษตรที่สูงไปถ่ายทอด และส่งเสริมแก่ชาวเขา เพื่อทดแทนการปลูกฝิ่นและการทำไร่เลื่อนลอย

สถานที่ตั้ง

ตำบล แม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,200 เมตร ลักษณะโครงสร้างดินเป็นดินร่วนปนทราย

ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 24.20 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 19.21 องศาเซลเซียส ปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 1,137.5 มิลลิเมตร

หมู่บ้าน และประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบด้วย เผ่าม้ง, กระเหรี่ยง และจีนฮ่อ คิดเป็น 1,750 ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่ 14 หมู่บ้าน ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ พุทธ ผี และคริสต์

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาโครงการแม่แฮ

1. เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรในพื้นที่
2. เพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ผู้ผลิต และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตให้เกษตรกรและผู้สนใจ
5. เพื่อทดสอบสืบทอดการผลิตพืช และเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูง

การดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮเป็นศูนย์ฯ ที่มีแปลงไม้ผลเมืองหนาว และการปลูกผักเมืองหนาวเป็นหลัก อาทิเช่น อาติไซค์ ผักกาดใบแดง ชุกินี ผักกาดขาวปลี ผักอินทรีย์ คენหัดยอคำ และผักกาดหอมห่อ นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการผลิตพืชบนพื้นที่สูงให้กับเกษตรกรในและนอกพื้นที่ มีการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มสหกรณ์ในพื้นที่ เพื่อที่จะรองรับปัจจัยการผลิตของสมาชิก ส่วนการพัฒนางานปศุสัตว์ของศูนย์ฯ เป็นแหล่งรวบรวม และขยายพันธุ์กระต่ายแปลงสตรอเบอร์รี่ ที่ ต.บ่อแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ผลผลิตออกในช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน สามารถเดินทางได้ทั้งรถยนต์ หรือจักรยานยนต์ ระหว่างทางจะพบกับทิวทัศน์ที่สวยงาม แปลงผักเมืองหนาวตามฤดูกาล เช่น แปลงผักกาดหอม สามารถชมได้ตลอดปี แปลงไม้ผลเมืองหนาว มีไม้ผลในแต่ละช่วงเดือนหลากหลาย เช่น พลัม (เมษายน-พฤษภาคม) สาลี่ (กรกฎาคม-สิงหาคม) และพลับ (สิงหาคม-กันยายน)



9. สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

ประวัติความเป็นมา

สถานีเกษตรหลวงอ่างขางได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 โดยเริ่มดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมอาชีพด้านพืชผัก ไม้ดอก ไม้ผล และพืชเครื่องดื่มเมืองหนาวเป็นลำดับแรก ต่อมาได้ทำการขยายผลการดำเนินงานไปในด้านหัตถกรรม จนสามารถดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป ปัจจุบันสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 16,577 ไร่ (26.525 ตร.ม.) ครอบคลุมพื้นที่ส่งเสริมหลัก 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนอแล บ้านขอบด้ง บ้านปางม้า บ้านคุ้ม และบ้านหลวง

สถานที่ตั้ง

ที่ตั้งศูนย์ คือ เขตหมู่บ้านคุ้ม หมู่ 5 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ภูมิประเทศ

ลักษณะเป็นรูปแอ่งกระทะ สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าสน และป่าดิบ ดินอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,400 เมตร แม่น้ำที่สำคัญมีทั้งหมด 4 สาย คือ ห้วยแห้ง ห้วยชาน ห้วยอ่างขาง และห้วยแม่เผอะ ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,400 เมตร ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินชุดบ้านหลวง (Ban Luang Series) ดินร่วนเหนียว ดินชุดอ่างขาง (Angkhang Series) เป็นดินที่เกิดจากหินปูน หินเชลล์ ดินดาน สภาพของดินโดยรวมมีโครงสร้างดินดี พื้นที่มีความลาดชันสูงสภาพค่อนข้างเป็นกรด (pH 4.5-6.0) ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ 26.525 ตร.ม. (16,577 ไร่)

ภูมิอากาศ

อยู่ในเขตอากาศร้อนชื้นเส้นศูนย์สูตร อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 24.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 13.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 18.5 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปี 181.6 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดทั้งเดือนมากที่สุดเดือน ก.ย. 48 (767.30 มิลลิเมตร) ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดทั้งเดือนต่ำสุดเดือน ม.ค. 48, ก.พ. 48 (0.00 มิลลิเมตร) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งปีร้อยละ 87.1 (รายงานสรุปข้อมูลตรวจวัดอากาศ ประจำปี 2548)

หมู่บ้านและประชากร

มีจำนวน 6 หมู่บ้าน คือ บ้านหลวง, บ้านคุ้ม, บ้านปางม้า, บ้านนอแล, บ้านขอบด้ง และบ้านป่าคา ประชากร จำนวน 3,929 คน 703 ครัวเรือน ประกอบด้วย เผ่าปะหล่อง มูเซอดำ ไทใหญ่ และจีนยูนนาน ศาสนา พุทธ คริสต์เป็นส่วนใหญ่ และนับถือผีบางส่วน

วัตถุประสงค์ของสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

1. อบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้เกษตรกรมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ การเกษตร เพื่อสร้างรายได้
2. เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้
3. เพื่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าต้นน้ำ-ลำธาร โดยชุมชน
4. พัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากร และผู้นำเกษตรกร เพื่อรองรับศูนย์การเรียนรู้

การดำเนินงาน

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

ภาคการเกษตร ส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืชผักเมืองหนาว จำนวน 9 ประเภท ได้แก่ ผักอินทรีย์ ผัก GAP ไม้ผลเขตหนาว ไม้ผลขนาดเล็ก ไม้ดอก ชาอินทรีย์ กาแฟ พืชไร่ และพืชสมุนไพร นอกภาคการเกษตร ส่วนงานหัตถกรรม ได้แก่ การสนับสนุนการทำผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ กำไลอูคูแคะ และหมอนใบชา งานท่องเที่ยวสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว ภายในชุมชน ได้แก่ การแสดงการละเล่นของชนเผ่า บริการจุดกางเต็นท์ บริการอาหาร และบ้านพัก ในชุมชน เป็นต้น โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเองงานแปรรูปผลผลิต ได้แก่ การแปรรูปพืชผัก และไม้ผลเมืองหนาวต่างๆ ไว้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือน และจำหน่ายทั่วไป ณ ร้านค้าชุมชน

ผลการดำเนินงาน

สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง มีพื้นที่รับผิดชอบดำเนินงาน 16,577 ไร่ (26.525 ตร.ม.) ครอบคลุมพื้นที่ 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคุ้ม บ้านปางม้า บ้านหลวง บ้านนอแล และบ้านขอบด้ง ปัจจุบัน มีพื้นที่ส่งเสริมครอบคลุม 9 หมู่บ้าน คือ ต.ม่อนปิน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนอแลและบ้านขอบด้ง ต.แม่งอน อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปางม้า บ้านคุ้ม และบ้านหลวง ต.หนองบัว อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านผาแดง บ้านสันชัย บ้านถ้ำจอบ และบ้านป่าเกี๊ยะ เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาอาชีพ ในปีงบประมาณ 2552 จำนวน 470 ครอบครัว ส่งเสริมอาชีพในภาคการเกษตรให้กับเกษตรกร 9 ประเภท ได้แก่ การผลิตผักอินทรีย์ ผัก GAP ไม้ผลเขตหนาว ไม้ผลขนาดเล็ก (สตอเบอรี่) ไม้ดอก ชาอินทรีย์ กาแฟ พืชไร่ และพืชสมุนไพร สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ถึง 12,359,899.10 บาท ส่วนกิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร ได้แก่ การทอผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ กำไลอูคูแคะ หมอนใบชา การแปรรูปผลผลิต และการค้าขายภายในชุมชน ตลอดจนให้การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ถึง 5,000,000 บาท นอกจากกิจกรรมในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตรแล้ว ยังมีกิจกรรม ทางด้านการอนุรักษ์ดิน และน้ำที่ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการประกอบ อาชีพหลัก เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ การทำปุ๋ยพืชสด และการเลี้ยงไส้เดือน เป็นต้น เพื่อใช้สำหรับการปรับปรุงบำรุงดิน และลดต้นทุนในการผลิตพืช ตลอดจนการส่งเสริมการเลี้ยงหมู หลุมไว้ใช้บริโภคภายในครัวเรือน การปลูกป่าชุมชนเพื่อประโยชน์ใช้สอย กิจกรรมด้านการเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้คนในชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคี และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป



ภาคผนวกที่ 2 แบบสอบถามการใช้ประโยชน์ไม้ของชุมชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง 9 แห่ง

แบบสอบถามการใช้ประโยชน์ไม้ของชุมชนในพื้นที่โครงการหลวง

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม _____
 หมู่ที่ _____ หมู่บ้าน _____ ตำบล _____
 อำเภอ _____ จังหวัด _____ วัน เดือน ปี _____

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์หรือกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวกับตัวท่านให้ครบทุกข้อ

ส่วนที่ 1 สภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ป. 4
☐ มัธยมตอนต้น	☐ มัธยมตอนปลาย
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีจำนวน _____ คน จำแนกเป็น

ชาย _____ คน	หญิง _____ คน
--------------	---------------
5. อาชีพหลักของครัวเรือน (อาชีพที่ใช้เวลาการทำงานมากที่สุด)

☐ เกษตรกรรม ระบุชนิดพืชที่ปลูก/สัตว์เลี้ยง _____
☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ค้าขาย ☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____
6. อาชีพรองของครัวเรือน (อาชีพที่ใช้เวลาการทำงานน้อยกว่าอาชีพหลัก)

☐ ไม่มีอาชีพรอง	
☐ มีอาชีพรอง ได้แก่ (เลือกตอบอาชีพรองเพียงอาชีพเดียว) <table border="0"> <tr> <td>☐ เกษตรกรรม/ปศุสัตว์ ระบุชนิดพืชที่ปลูก/สัตว์เลี้ยง _____</td> </tr> </table>	☐ เกษตรกรรม/ปศุสัตว์ ระบุชนิดพืชที่ปลูก/สัตว์เลี้ยง _____
☐ เกษตรกรรม/ปศุสัตว์ ระบุชนิดพืชที่ปลูก/สัตว์เลี้ยง _____	

☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ค้าขาย ☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

7. ขนาดพื้นที่ทำกินของครัวเรือน

☐ ไม่มีที่ดินทำกิน

☐ มีที่ดินทำกิน จำแนกเป็น

☐ ที่ดินอยู่อาศัย เนื้อที่ _____ ไร่

☐ ที่ดินเพาะปลูกพืช เนื้อที่ _____ ไร่

☐ ที่ดินอยู่อาศัย + เพาะปลูกพืช เนื้อที่ _____ ไร่

8. รายได้ของครัวเรือน (จำนวนเงินรายได้รวมของทุกคนในครัวเรือนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

มีรายได้รวมกัน เป็นเงิน ประมาณ _____ บาท

จำแนกเป็น

รายได้รวมจากอาชีพหลัก _____ บาท รายได้รวมจากอาชีพรอง _____ บาท

9. รายจ่ายของครัวเรือน (จำนวนเงินรายจ่ายรวมของทุกคนในครัวเรือนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

มีรายจ่ายรวมกัน _____ บาท

10. ภูมิลำเนาเดิมของครัวเรือน

☐ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่นี่

☐ ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น โดยย้ายถิ่นฐานมาจาก

☐ หมู่บ้านอื่นในตำบลเดียวกัน

☐ ตำบลอื่นในอำเภอเดียวกัน

☐ อำเภออื่นในจังหวัดเดียวกัน

☐ จังหวัดอื่น (ระบุ) _____

12. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยในที่อยู่ปัจจุบัน _____ ปี

13. ลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

☐ บ้านไม้ไผ่ ชนิดไผ่.....

มาจาก ☐ ป่าธรรมชาติ

☐ ปลูกเอง

☐ ซื้อมา

☐ บ้านไม้ ชนิดไม้.....

มาจาก ☐ ป่าธรรมชาติ

☐ ปลูกเอง

☐ ซื้อมา

☐ บ้านไม้ + ปูน ชนิดไม้.....

ไม่มาจาก

☐ ป่าธรรมชาติ

☐ ปลูกเอง

☐ ซื้อมา

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านการเก็บ และใช้ประโยชน์ไม้ของชุมชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

คำชี้แจง โปรดระบุข้อมูลการเก็บ และใช้ประโยชน์ไม้ของท่านตามความเป็นจริง (การใช้ประโยชน์ไม้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา)

2.1 ไม้พื้น

2.1.1 การเก็บหาไม้พื้น

ชนิดไม้	แหล่งที่เก็บ	ปริมาณที่เก็บหา (ต่อปี)	ช่วงเวลา ที่เก็บหา (เดือนอะไร)	จำนวนครั้งที่ เก็บหา (ต่อเดือน)	ความต้องการในการใช้ประโยชน์			ระยะเวลาในการเดินทางไปเก็บหา			ปริมาณที่พบ			
					มาก	ปานกลาง	น้อย	<1 ชม.	1-3 ชม.	3-6 ชม.	ลดลง	คงที่	มากขึ้น	เหตุผล
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														

แหล่งที่หา (1) บริเวณที่อยู่อาศัย (2) ตามหัวไร่ปลายนา (3) ป่าธรรมชาติ (4) ป่าชุมชน (5) ไร่หมุนเวียน

การเก็บหาไม้พื้น เช่น หากใช้กล้วย (เบอะ) แยกใส่หลังกลับบ้าน จะหาไม้พื้นได้ 15-20 ท่อนต่อกล้วย โดยขนาดความจุไม้พื้น 1 กว้าง ประมาณ 0.075 ลบ.ม.

ถ้าบรรทุกถวกรกระบะ 1 ลำกระบะ จะเท่ากับ 2.5 ลบ.ม.

วิธีการเก็บหาไม้พื้น _____

เช่น (1) ใช้ไม้ที่โคนล้มในไร่ตัวเอง (2) ตัดไม้ยืนต้นที่ตายหรือกิ่งแห้งในป่าธรรมชาติ (3) ตัดไม้ในป่าธรรมชาติ

2.1.2 การใช้ประโยชน์ไม้พิน

ชนิด	ลักษณะการใช้งาน	สาเหตุที่ใช้ไม้ชนิดนี้	ลักษณะพิน		ขนาดของพิน กว้าง x ยาว (ซม.)	ช่วงเดือน ที่ใช้	จำนวนครั้งเฉลี่ย ที่ใช้/เดือน	จำนวนพิน เฉลี่ยที่ใช้ แต่ละครั้ง
			ท่อน	ผ่า				
1.	1.							
	2.							
	3.							
2.	1.							
	2.							
	3.							
3.	1.							
	2.							
	3.							
4.	1.							
	2.							
	3.							

ลักษณะการใช้งาน เช่น (1) ใช้หุงอาหารในครัวเรือน (2) ให้ความอบอุ่นในฤดูหนาว (3) ทำอาหารเลี้ยงสัตว์ (4) ให้ความอบอุ่นกับสัตว์ (5) ต้มเหล้า (6) ประกอบอาหารในพิธีกรรมต่างๆ

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข

2.2 ไม่ก่อสร้าง/ไม่ใช้สอย

2.2.1 การหาไม้ก่อสร้าง/ไม้ใช้สอย

ชนิดไม้	แหล่งที่มา	ปริมาณไม้ ที่หา (ต่อปี)	ช่วงเดือน เก็บหาได้	จำนวนครั้ง ที่หาไม้ (ต่อเดือน)	ความต้องการในการใช้ ประโยชน์			ระยะเวลาในการเดินทางไป เก็บหา			ปริมาณที่พบ			
					มาก	ปานกลาง	น้อย	<1 ชม.	1-3 ชม.	3-6 ชม.	ลดลง	คงที่	มากขึ้น	เหตุผล
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														

แหล่งที่มา (1) บริเวณที่อยู่อาศัย (2) ห้วยไร่ปลายนาในพื้นที่ตนเอง (3) ป่าธรรมชาติ (4) ป่าชุมชน (5) ไร่หมุนเวียน

ปริมาณไม้ที่หา หน่วยอาจเป็น ต้น/ลำ/แผ่น/ท่อน/เสา

วิธีการเก็บหาไม้ก่อสร้าง/ไม้ใช้สอย เช่น (1) ใช้ไม้ที่โค่นล้มในไร่ตัวเอง (2) ตัดไม้ยืนต้นที่ตายหรือกิ่งแห้งในป่าธรรมชาติ (3) ตัดไม้ในป่าธรรมชาติ

2.2.2 การใช้ประโยชน์ไม้ก่อสร้าง/ไม้ใช้สอย

ชนิดไม้	ลักษณะการใช้งาน	สาเหตุที่ไม้ชนิดนี้	ขนาดไม้	ความถี่ในการใช้	ปริมาณที่ใช้ต่อปี (ท่อน/ลำ/เสา/ต้น)	
					ในครัวเรือน	จำหน่าย
1.	1.					
	2.					
	3.					
2.	1.					
	2.					
	3.					
3.	1.					
	2.					
	3.					
4.	1.					
	2.					
	3.					

ลักษณะการใช้ เช่น (1) สร้างบ้าน/ซ่อมแซมบ้าน (2) สร้าง/ซ่อมแซมรั้วบ้าน (3) สร้าง/ซ่อมแซมคอกสัตว์ (5) ทำด้วยเครื่องมือ ฯลฯ

ความถี่ในการใช้ เช่น (1) ใช้ประจำทุกปี (2) ระยะเวลา 2-3 ปีจะใช้งานครั้ง (3) ระยะเวลา 4-5 ปีจะใช้งานครั้ง (4) ระยะเวลา 5-10 ปีจะใช้งานครั้ง (5) ระยะเวลามากกว่า 10 ปีจะใช้งานครั้ง

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข

2.3 ไม่กินได้

2.3.1 การเก็บหาไม้กินได้ (หน่อ ใบ ดอก ผล เมล็ด ฯลฯ)

ชนิดไม้	แหล่งที่หา	ปริมาณที่เก็บหา (ต่อปี)	ช่วงเดือนที่เก็บหา	จำนวนครั้งที่เก็บหา (ต่อเดือน)	ความต้องการใช้ประโยชน์			ระยะเวลาในการเดินทางไปเก็บหา			ปริมาณที่พบ			
					มาก	ปานกลาง	น้อย	<1 ชม.	1-3 ชม.	3-6 ชม.	ลดลง	คงที่	มากขึ้น	เหตุผล
1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														

แหล่งที่หา (1) บริเวณที่อยู่อาศัย (2) ทั่วไปอุทยานในพื้นที่ตนเอง (3) ป่าธรรมชาติ (4) ป่าชุมชน (5) ไร่หมุนเวียน

2.3.2 การใช้ประโยชน์ไม้กินได้ (หน่อ ใบ ดอก ผล เมล็ด ฯลฯ)

ชนิด	ลักษณะการใช้งาน	สาเหตุที่ไม่ชนิดนี้	ปริมาณที่ใช้ (ต่อปี)	
			บริโภคในครัวเรือน	จำหน่าย
1.	1.			
	2.			
	3.			
2.	1.			
	2.			
	3.			
3.	1.			
	2.			
	3.			
4.	1.			
	2.			
	3.			

ปัญหา และแนวทางการแก้ไข

ตอนที่ 3 ความต้องการชนิดไม้เพื่อปลูกในพื้นที่ตนเอง/ชุมชน

(โปรดเรียงลำดับความต้องการจากมากไปน้อย และชนิดไม้สามารถตอบซ้ำกันได้)

ประเภทไม้พื้น

- ชนิดที่ 1
- ชนิดที่ 2
- ชนิดที่ 3
- ชนิดที่ 4
- ชนิดที่ 5

ประเภทไม้ก่อสร้าง/ไม้ใช้สอย

- ชนิดที่ 1
- ชนิดที่ 2
- ชนิดที่ 3
- ชนิดที่ 4
- ชนิดที่ 5

ประเภทไม้กินได้

- ชนิดที่ 1
- ชนิดที่ 2
- ชนิดที่ 3
- ชนิดที่ 4
- ชนิดที่ 5

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ตารางภาคผนวกที่ 3 รายชื่อพันธุ์ไม้ที่สำรวจพบในป่าธรรมชาติ/ป่าชุมชนของพื้นที่ตัวแทนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน 3 แห่ง

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
กัง	<i>Hanguana malayana</i> Merr.	HANGUANACEAE
กรมเขา	<i>Aporosa nigricans</i> Hook. f.	EUPHORBIACEAE
กระโดงแดง	<i>Bhesa robusta</i> Ding Hou	CELASTRACEAE
กระโดน	<i>Careya sphaerica</i> Roxb.	BARRINGTONIACEAE
กระตีด	<i>Dehaasia suborbicularis</i> (Lecomte) Kosterm.	LAURACEAE
กระถิน	<i>Leucaena leucocephala</i> (Lam.) de Wit	FABACEAE
กระท่อน	<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.	MELIACEAE
กระทุ่ม	<i>Anthocephalus chinensis</i> Rich. ex Walp.	RUBIACEAE
กระบก	<i>Irvingia malayana</i> Oliv. ex A. Benn.	IXONANTHACEAE
กระเบา	<i>Hydnocarpus anthelminthicus</i> Pierre	FLACOURTIACEAE
กระพี้เขาควาย	<i>Millettia leucantha</i> Kurz	PAPILIONACEAE
กระพี้จั่น	<i>Millettia brandisiana</i> Kurz	PAPILIONACEAE
กฤษณาตอย	<i>Aquilaria rugosa</i>	THYMELAEACEAE
กล้วยป่า	<i>Musa acuminata</i> Colla	MUSACEAE
กล้วยฤาษี	<i>Diospyros glandulosa</i> Lace.	EBENACEAE
ก่อ	<i>Lithocarpus calathiformis</i> Rehd. et Wils.	FAGACEAE
ก้อก้างด้าง	<i>Lithocarpus garrettianus</i> A. Camus	FAGACEAE
ก้อขี้หนู	<i>Quercus helferiana</i> A.DC.	FAGACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
ก่อเดือย	<i>Castanopsis acuminatissima</i> Rehd.	FAGACEAE
ก่อแดง	<i>Quercus kingiana</i> Craib	FAGACEAE
ก่อดลับ	<i>Quercus ramsbottomii</i> A. Camus	FAGACEAE
ก่อดาหมู	<i>Castanopsis cerebrina</i> Barnett	FAGACEAE
ก่อน้ำ	<i>Lithocarpus annamensis</i> A. Camus	FAGACEAE
ก่อใบเลื่อม	<i>Castanopsis tribuloides</i> A. DC.	FAGACEAE
ก่อแป้น	<i>Castanopsis diversifolia</i> (Kurz) King ex Hook. f.	FAGACEAE
ก่อแพะ	<i>Quercus kerrii</i> Craib	FAGACEAE
ก่อลิ้ม	<i>Castanopsis indica</i> A. DC.	FAGACEAE
ก่อสร้อย	<i>Carpinus viminea</i> Wall.	BETULACEAE
ก่อหม่น	<i>Lithocarpus elegans</i> Hatus. ex Soepadmo	FAGACEAE
ก่อหยุ่ม	<i>Castanopsis argyrophylla</i> King	FAGACEAE
ก่อหรั่ง	<i>Castanopsis armata</i> Spach	FAGACEAE
กะดังใบ	<i>Leea indica</i> Merr.	LEEACEAE
กะทังหัน	<i>Calophyllum thorelii</i> Pierre	GUTTIFERAE
กางข้มอด	<i>Albizia odoratissima</i> Benth.	MIMOSACEAE
กาสามปีก	<i>Moghania sootepensis</i> Li	PAPILIONACEAE
ก้ายาน	<i>Styrax benzoides</i> Craib.	STYRACACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
กำลังเสือโคร่ง	<i>Betula alnoides</i> Buch.-Ham.	BETULACEAE
เก็ดขาว	<i>Dalbergia glomeriflora</i> Kurz	PAPILIONACEAE
เก็ดดำ	<i>Dalbergia cultrata</i> Graham ex Benth	PAPILIONACEAE
เก็ดแดง	<i>Dalbergia dongnaiensis</i> Pierre	PAPILIONACEAE
แก้ว	<i>Murraya paniculata</i> Jack.	RUTACEAE
ไก่อแดง	<i>Ternstroemia gymnanthera</i> Bedd.	THEACEAE
ขนุนป่า	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lamk.	MORACEAE
ขึ้นทองพญาบาท	<i>Suregada multiflorum</i> Baill	EUPHORBIACEAE
ขาไก่	<i>Sericocalyx schomburgkii</i> Brem.	ACANTHACEAE
ขาขาว	<i>Xanthophyllum virens</i> Roxb.	XANTHOPHYLLACEAE
ชื้อ้าย	<i>Walsura robusta</i> Roxb.	MELIACEAE
เข็มป่า	<i>Ixora cibdela</i> Craib	RUBIACEAE
แข่งกวาง	<i>Wendlandia tinctoria</i> A. DC.	RUBIACEAE
แข่งกวางดง	<i>Wendlandia paniculata</i> A. DC.	RUBIACEAE
ค้อ	<i>Livistona speciosa</i> Kurz	PALMAE
คำมอกน้อย	<i>Gardenia oftusfolia</i> Roxb.	RUBIACEAE
คำมอกหลวง	<i>Gardenia sootepensis</i> Hutch.	Rubiaceae
เคลีต	<i>Randia dasycarpa</i> Bakh. f.	RUBIACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
แคป้า	<i>Dolichandrone spathacea</i> Schum.	BIGNONIACEAE
โคลงเคลง	<i>Melastoma polyanthum</i> Bl.	MELASTOMACEAE
โครัมด	<i>Glochidion acuminatum</i> Muell.Arg. var. <i>siamense</i> Airy Shaw	EUPHORBIACEAE
จิวป่า	<i>Bombax valetonii</i> Hichr.	BOMBACACEAE
จันทร์ชะมด	<i>Aglaia pyramidata</i> Hance	MELIACEAE
จำปาป่า	<i>Aromadendron elegans</i> Bl.	MAGNOLIACEAE
จำปีป่า	<i>Paramichelia baillonii</i> (Pierre) Hu	MAGNOLIACEAE
ฉนวน	<i>Dalbergia nigrescens</i> Kurz	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
เจียงพรา้งนางแอ	<i>Carallia brachiata</i> Merr.	RHIZOPHORACEAE
ชะมวง	<i>Garcinia cowa</i> Roxb.	GUTTIFERAE
ซ้างน้ำว	<i>Gomphia serrata</i> Kanis	OCHNACEAE
ซ้อป่า	<i>Gmelina arborea</i> Roxb.	LAMIACEAE
ดงดำ	<i>Alphonsea glabrifolia</i> Craib	ANNONACEAE
แดง	<i>Xylia xylocarpa</i> (Roxb.) var. <i>kerii</i> (Crabib & Hutch.) I.C. Nielsen	MIMOSACEAE
ตองลาดใบยาว	<i>Actinodaphne sesquipedalis</i> (Wall. ex Kuntze) Hook. f. & Thomson ex Meisn. var. <i>cambodiana</i> Lecomte	LAURACEAE
ตะขบป่า	<i>Flacourtia indica</i> Merr.	FLACOURTIACEAE
ตะคร้อหนาม	<i>Sisyrolepis muricata</i> Leenh.	SAPINDACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
ตะคร้ำ	<i>Garuga pinnata</i> Roxb.	BURSERACEAE
ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.	DIPTEROCARPACEAE
ตะแบกเปลือกบาง	<i>Lagerstroemia duperreana</i> Pierre	LYTHRACEAE
ตะแบกเลือด	<i>Terminalia corticosa</i> Pierre ex Laness.	COMBRETACEAE
ต่างหลวง	<i>Trevesia palmata</i> Vis.	ARALIACEAE
ตัว	<i>Cratoxylum cochinchinense</i> (Lour.) Blume	HYPERICACEAE
ตัวขน	<i>Cratoxylum formosum</i> subsp. <i>pruniflorum</i> (Kurz) Gogelein	HYPERICACEAE
ตีนนก	<i>Vitex pinnata</i> Linn.	VERBENACEAE
ดุ่มกั่ว	<i>Haldina cordifolia</i> Ridsd.	RUBIACEAE
ตุมกาขาว	<i>Strychnos nux-blanda</i> A.W. Hill	STRYCHNACEAE
เต็ง	<i>Shorea obtusa</i> Wall.	DIPTEROCARPACEAE
เต็งตานี	<i>Shorea guiso</i> Bl.	DIPTEROCARPACEAE
เตยหนาม	<i>Pentaspadon velutinus</i> Hook. f.	ANACARDIACEAE
เตาล้างหนูใหญ่	<i>Wallichia caryotoides</i> Roxb.	Arecaceae
เต็ม	<i>Bischofia javanica</i> Bl.	BISCHOFIACEAE
ทองหลางป่า	<i>Erythrina subumbrans</i> Merr.	PAPILIONACEAE
ทะโล้	<i>Schima wallichii</i> Korth.	THEACEAE
ทัง	<i>Litsea monopetala</i> Pers.	LAURACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
ทังถ่อน	<i>Albizia procera</i> Benth.	MIMOSACEAE
นอง	<i>Antiaria toxicaria</i> Lesch.	MORACEAE
นางพญาเสือโคร่ง	<i>Prunus cerasoides</i> D. Don	ROSACEAE
น้ำเกลี้ยง	<i>Melanorrhoea pilosa</i> Lec.	ANACARDIACEAE
ประดู่	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	PAPILIONACEAE
ปลายसान	<i>Eurya acuminata</i> DC.	THEACEAE
ปอแก้วเทา	<i>Grewia elatostemooides</i> Coll. et Hemsl.	TILIACEAE
ปอขันเสด	<i>Mitrephora laotica</i> Gagnep.	ANNONACEAE
ปอช้าง	<i>Firmiana colorata</i> R. Br.	STERCULIACEAE
ปอแดง	<i>Sterculia guttata</i> Roxb.	STERCULIACEAE
ปอดูบหูช้าง	<i>Sterculia villosa</i> Roxb.	STERCULIACEAE
ปอแต็บ	<i>Macaranga kurzii</i> Pax & Hoffm.	EUPHORBIACEAE
ปอมีน	<i>Grewia elastica</i> Royle	TILIACEAE
ปอยาบ	<i>Colona winitii</i> Craib.	TILIACEAE
ปอเลี้ยงฝ้าย	<i>Eriolaena candollei</i> Wall.	STERCULIACEAE
ปอหู	<i>Hibiscus macrophyllus</i> Roxb. ex Hornem.	MALVACEAE
ปีบ	<i>Millingtonia horentis</i> Linn.f.	BIGNONIACEAE
เปล่าน้ำเงิน	<i>Cladogynos orientalis</i> Zipp. ex Span.	EUPHORBIACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
เปกล้าใหญ่	<i>Mallotus macrostachyus</i> Muell. Arg.	ORCHIDACEAE
ผักกูดป่า	<i>Asystasiella neesiana</i> Lindau	ACANTHACEAE
ผักเบี้ย	<i>Trianthema decandra</i> Linn.	AIZOACEAE
ผักหวานป่า	<i>Sauropus bicolor</i> Craib	EUPHORBIACEAE
ไผ่ข้าวหลาม	<i>Cephalostachyum pergracile</i> Munro	POACEAE
ไผ่ขางนวล	<i>Dendrocalamus membranaceus</i>	GRAMINEAE
ไผ่บง	<i>Bambusa natans</i> Wall.	GRAMINEAE
ไผ่รวก	<i>Thyrsostachys siamensis</i> Gamble	GRAMINAE
ไผ่ไร่	<i>Gigantochloa albociliata</i> Munro	GRAMINEAE
พริกไทยดง	<i>Aporosa planchoniana</i> Baill. ex Muell. Arg.	EUPHORBIACEAE
พลวง	<i>Dipterocarpus tuberculatus</i> Roxb.	DIPTEROCARPACEAE
พลับ	<i>Diospyros kaki</i>	EDENANEAE
พลับพลา	<i>Grewia paniculata</i> Roxb.	TILIACEAE
พะยั้ง	<i>Mischocarpus pentapetalus</i> Radlk.	SAPINDACEAE
พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G. Don	DIPTEROCARPACEAE
พิลังกาสา	<i>Ardisia polycephala</i>	MYRSINACEAE
เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> Vent.	BIGNONIACEAE
มะกล่ำต้น	<i>Adenanthera pavonina</i> Linn.	MIMOSACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
มะกอกเกลื้อน	<i>Canarium subulatum</i> Guill.	BURSERACEAE
มะกอกแดง	<i>Spondias purpurea</i>	ANACARDIACEAE
มะกอกป่า	<i>Spondias bipinnata</i> Airy Shaw & Forman	ANACARDIACEAE
มะกอกคัต	<i>Mallotus philippensis</i> Muell. Arg.	ORCHIDACEAE
มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> Linn.	EUPHORBIACEAE
มะขามป้า	<i>Albizia odoratissima</i> Benth.	MIMOSACEAE
มะขี้ก	<i>Sapindus rarak</i> A. DC.	SAPINDACEAE
มะตะหลวง	<i>Garcinia xanthochymus</i> Hook. f.	GUTTIFERAE
มะเดื่อ	<i>Ficus racemosa</i> L.	MORACEAE
มะฝ่อ	<i>Trewia nudiflora</i> Linn.	EUPHORBIACEAE
มะแฟน	<i>Protium serratum</i> Engler	BURSERACEAE
มะไฟ	<i>Baccaurea ramiflora</i> Lour.	PHYLLANTHACEAE
มะม่วงป่า	<i>Mangifera pentandra</i>	ANACARDIACEAE
มะม่วงหัว	<i>Buchanania latifolia</i> Roxb.	ANACARDIACEAE
มะเฒ่า	<i>Antidesma thwaitesianum</i> Muell. Arg.	EUPHORBIACEAE
มะเฒ่าควาย	<i>Antidesma velutinosum</i> Bl.	STILAGINACEAE
มะเฒ่าสาย	<i>Antidesma sootepense</i> Craib	STILAGINACEAE
มะห้	<i>Eugenia albiflora</i> Duthie	MYRTACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
มะหาด	<i>Artocarpus lakoocha</i> Roxb.	MORACEAE
มะเหลียมหิน	<i>Rhus chinensis</i> Muell.	ANACARDIACEAE
มังคุดป่า	<i>Garcinia costata</i> Hemsl.	GUTTIFERAE
มันปู	<i>Glochidion perakense</i> Hook. f.	EUPHORBIACEAE
มาง	<i>Canarium euphyllum</i> Kurz	BURSERACEAE
เมาไขปลา	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	STILAGINACEAE
เมี่ยงผี	<i>Pyrenaria garrettiana</i> Craib	ANNONACEAE
แมงวัน	<i>Buchanania lanzan</i> Spreng.	ANACARDIACEAE
โมกมัน	<i>Wrightia tomentosa</i> Roem. & Schult.	APOCYNACEAE
โมกหลวง	<i>Holarrhena antidysenterica</i> Wall.	APOCYNACEAE
ยอป่า	<i>Morinda coreia</i> Ham.	RUBIACEAE
ยางดง	<i>Polyalthia obtusa</i> Craib	ANNONACEAE
ยางนา	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.	DIPTEROCARPACEAE
ยางปาย	<i>Dipterocarpus costatus</i> Gaertn. f.	DIPTEROCARPACEAE
รกฟ้า	<i>Terminalia alata</i> Heyne ex Roth	COMBRETACEAE
รัก	<i>Melanorrhoea usitata</i>	ANACARDIACEAE
รัง	<i>Shorea siamensis</i> Miq.	DIPTEROCARPACEAE
ราชพฤกษ์	<i>Cassia agnes</i> Brenan	CAESALPINIACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

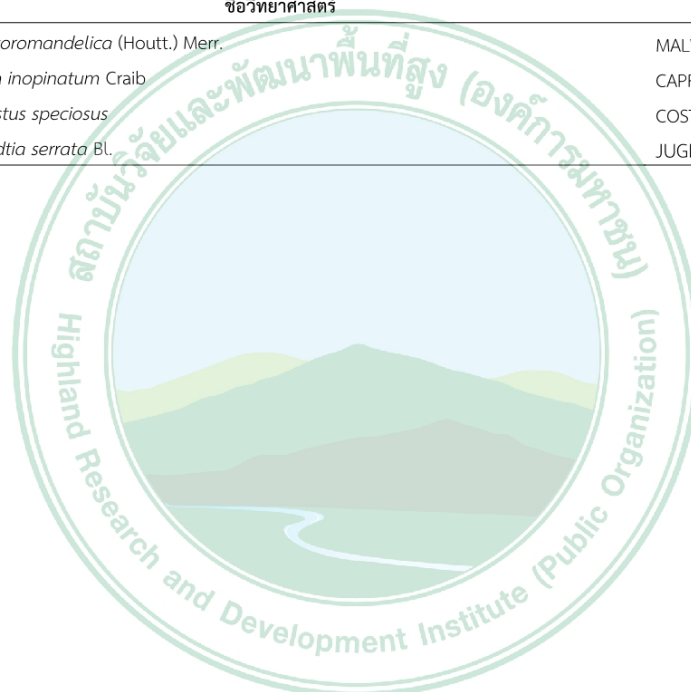
ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
รามใหญ่	<i>Ardisia littoralis</i> Andr.	MYRSINACEAE
ลำเจียก	<i>Pandanus odoratissimus</i> Linn. f.	PANDANACEAE
ลำควน	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	ANNONACEAE
ลำพูป่า	<i>Duabanga grandiflora</i> Walp.	SONNERATIACEAE
ลำไยป่า	<i>Paranephelium longifoliatum</i> Lec.	SAPINDACEAE
เลือดควาย	<i>Knema erratica</i> Warb.	MYRISTICACEAE
สตอเบอร์รี่ป่า	<i>Duchesnea indica</i> (Andr.) Focke	ROSACEAE
สนสองใบ	<i>Pinus merkusii</i> Jungh. & de Vriese	PINACEAE
สนสามใบ	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon	PINACEAE
ส้มป่อย	<i>Acacia rugata</i> Merr.	MIMOSACEAE
ส้มแป๊ะ	<i>Vaccinium sprengelii</i>	ERICACEAE
สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	COMBRETACEAE
สมัดใหญ่	<i>Clausena guillauminii</i> Tanaka	RUTACEAE
สวอง	<i>Vitex limonifolia</i> Wall.	VERBENACEAE
สวา	<i>Caesalpinia crista</i> Linn.	CAESALPINIACEAE
สะเดาช้าง	<i>Acrocarpus fraxinifolius</i> Wight & Arn.	CAESALPINIACEAE
สะเด้า	<i>Pterospermum grandiflorum</i> Craib	STERCULIACEAE
สะทีบ	<i>Phoebe paniculata</i> Nees	LAURACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
สัก	<i>Tectona grandis</i> Linn. f.	VERBENACEAE
สากเหล็ก	<i>Molineria latifolia</i> Herb. ex Kurz	HYPOXIDACEAE
सान	<i>Dillenia aurea</i> Sm.	DILLENIACEAE
सानใหญ่	<i>Dillenia obovata</i> (Bl.) Hoogl.	DILLENIACEAE
สาบเสือ	<i>Eupatorium odoratum</i> Linn.	COMPOSITAE
สาบหมา	<i>Eupatorium adenophorum</i> Spreng.	COMPOSITAE
สารภีดอย	<i>Mesua ferrea</i> Linn.	GUTTIFERAE
สารภีป่า	<i>Anneslea fragrans</i> Wall.	THEACEAE
สีพัน	<i>Arytera xerocarpa</i> Adelb.	SAPINDACEAE
สีเสียด	<i>Acacia catechu</i> Willd.	MIMOSACEAE
เสี้ยว	<i>Bauhinia saccocalyx</i> Pierre	FABACEAE
หนาดดอย	<i>Anaphalis margaritacea</i> Benth.	COMPOSITAE
หว่า	<i>Syzygium cumini</i>	MYRTACEAE
หวาย	<i>Calamus</i> spp.	ARECACEAE
เหมือดจี้	<i>Memecylon scutellatum</i> Naud.	MEMECYLACEAE
เหมือดโลด	<i>Aporosa villosa</i> Baill.	EUPHORBIACEAE
เหียง	<i>Dipterocarpus obtusifolius</i> Teijsm. ex Miq.	DIPTEROCARPACEAE
อบเชย	<i>Cinnamomum bejolghota</i> Sweet	LAURACEAE

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
อ้อยช้าง	<i>Lannea coromandelica</i> (Houtt.) Merr.	MALVACEAE
อุนป่า	<i>Viburnum inopinatum</i> Craib	CAPRIFOLIACEAE
เอื้องหมายนา	<i>Cheilocostus speciosus</i>	COSTACEAE
ฮ้อยจัน	<i>Engelhardtia serrata</i> Bl.	JUGLANDACEAE



[illegible]

ตารางสรุปเปรียบเทียบผลงานวิจัยกับแผนงานวิจัย

วัตถุประสงค์	กิจกรรมวิจัย	ผลการดำเนินงาน
1. เพื่อสำรวจความต้องการ และคัดเลือกชนิดไม้ที่เหมาะสมจะปลูกทดสอบสำหรับการปลูกป่าชาวบ้านของเกษตรกรตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างในพื้นที่ระดับความสูงจากน้ำทะเลแตกต่างกัน	1.1 สำรวจชนิดไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ปริมาณการใช้ไม้ ใน แต่ละ ประเภท ความต้องการชนิดไม้ในการปลูกของชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา จำนวน 9 แห่ง	ดำเนินการใน 3 พื้นที่ต่อระดับความสูงของพื้นที่ รวม 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ หอนงเขียว และหมอกจ๋าม ป่าเมี่ยง หุ่นหลวง และแกน้อย ขุนวาง อ่างช้าง และแม่แฮ โดย สุ่ม กลุ่ม ตัวอย่าง ทั้ง หมด 391 ครัวเรือน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลด้านการใช้ประโยชน์ไม้ และความ ต้องการชนิดไม้ที่จะปลูก
	1.2 สำรวจชนิดไม้ และการนำไปใช้ประโยชน์ของไม้ที่พบในป่าชุมชน/ป่าธรรมชาติ ในพื้นที่ศึกษา 3 แห่ง	ดำเนินการในพื้นที่ตัวแทนแต่ละระดับความสูง จำนวน 3 ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ หุ่นหลวง และแม่แฮ จำนวน 12 หมู่บ้าน รวม 13 เส้นทาง
	1.3 ชนิดไม้ที่มีศักยภาพเพื่อคัดเลือกไปปลูกทดสอบในพื้นที่	ชนิดไม้ที่มีศักยภาพในการปลูกทดสอบในพื้นที่ ในพื้นที่สูงค่อนข้างต่ำ ได้แก่แดง จำปีป่า ลำพูป่า มะขามป้อม และมะแขว่น พื้นที่สูงปานกลาง ได้แก่ จำปีป่า กำลังเสือโคร่ง มะขามป้อม ลำพูป่า และก่อเดือย และ พื้นที่สูงค่อนข้างมาก ได้แก่ จำปีป่า ก่อเดือย มะขามป้อม กำลังเสือโคร่ง และทะเล
2. เพื่อศึกษา และทดสอบเมล็ดไม้ของชนิดไม้ที่จะปลูกทดสอบในพื้นที่	ทำการทดสอบความชื้นของเมล็ด น้ำหนักเมล็ด และการงอกของไม้แดง	ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลความชื้นของเมล็ด และ น้ำหนักเมล็ดเสร็จ และอัตราการงอกของเมล็ดไม้แดง